ספר דיגיטלי מבית היוצר של ערוץ TOV - אקטואליה יהודית

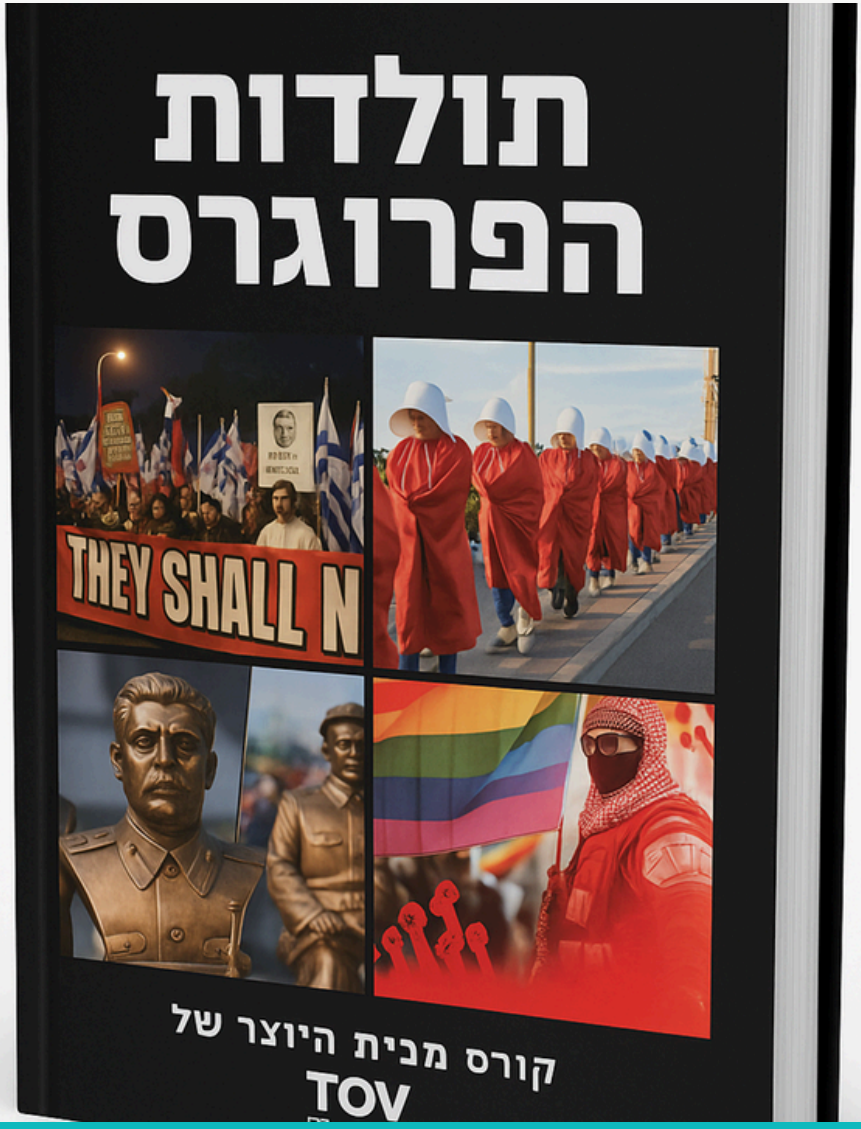

אקטואליה יהודית
TOV
היחידה

בְּסִיעַתָּא דִשְׁמַיָּא מובא לפניכם

תולדות הפרוגרס

מבוסס על הקורס תולדות הפרוגרס - זהירות פרוגרס לפניך!

זהירות!
פרוגרס לפניך

עוצרים ומבררים – באיזו מציאות אנחנו חיים באמת?
מהם הרעיונות הסמויים שמעצבים את האקדמיה, התרבות, מערכת המשפט, החינוך, ואפילו את השפה שבה אנו מדברים?
הספרון שלפניכם הוא תוצר נילווה של קורס עומק פורץ דרך "**תולדות הפרוגרס**", הכולל נכון לכתיבת ספרון זה 12 פרקים, שכל אחד מהם בוחן נדבך אחר של הרעיון הפרוגרסיבי: מהשורשים ההיסטוריים של המהפכה הצרפתית ותנועת ההשכלה, דרך התפוררות הסמכות הדתית וביקורת המקרא, ועד לעליית שיח הזהויות, תרבות הביטול, והחדירה השקטה של רעיונות פוסטמודרניים למוסדות המדינה.
הקורס נוצר בעקבות הצורך הקריטי להנגיש לקהל הרחב הסבר מקיף ומעמיק, בשפה ברורה את כל האמת שמאחורי התנועה הכי מסוכנת לעתידה של האנושות והאנושיות בעידן הזה וללא הפוליטיקלי קורקט שמאיים עלינו לכלותינו.

כל הזכויות שמורות
הספרון "תולדות הפרוגרס" על כל תכניו – לרבות טקסטים, עיצובים, ציטוטים, תמונות ופרשנויות רעיוניות – מוגן בזכויות יוצרים. אין להעתיק, לשכפל, להפיץ, לצלם, להקליט, לתרגם או לעשות כל שימוש מסחרי או ציבורי בתכניו, כולם או חלקם, בין אם בטקסט כתוב, דיגיטלי, קולי או חזותי – ללא אישור מפורש ובכתב מהיוצרים. השימוש בקובץ זה מיועד לעיון אישי ולמטרות לימוד בלבד.
© תולדות הפרוגרס –התשפ"ה | 2025

מדוע יצרנו את הקורס?

לראיון חוצב להבות עם טל ברקאי עורך ומנחה הקורס››

המומחים בקורס:

ד"ר צבי סדן היסטוריון ופובליציסט מומחה לפרוגרס.

ד"ר גדי טאוב היסטוריון ופובליציסט מומחה להיסטוריה של ארה"ב

ד"ר מורדי בן חמו סופר, מומחה למדעי הרוח וחקר האסלאם.

בהנחיית טל ברקאי איש תקשורת, תסריטאי ועורך ראשי של ערוץ TOV אקטואליה יהודית,

מנחים אורחים: זיו מאור עו"ד ואיש התקשורת

גלי בת חורין אשת פרסום ותקשורת

ניהול פרויקט אושרית גור - מנהלת פיתוח עסקי ושיווק ערוץ TOV.

מה נלמד כאן?

- מבוא וביאור **מושגי היסוד** של הפרוגרס המודרני.
- **השמות המובילים** של הוגי הדעות והמנהיגים החברתיים המובילים של הפרוגרס.
- **ניצני הפרוגרס** - איך ומתי צמח הפרוגרסיביזם הפוסט מודרני?
- **הכרוניקה** של צמיחת הפרוגרס והשתלטותה על תודעת העולם המערבי.
- מהפרוגרס **המרקסיסטי** המודרני עד לפרוגרס **הווקיסטי** הפוסט מודרני.
- מחובות אדם לזכויות אדם.
- **ביקורת המקרא** – המעבר מסיפור מעוגן-מציאות לנרטיב מדומיין.
- היחס של הפרוגרס **למהגרים** והשפעתו על מוסדות בינלאומיים.
- מדוע פרוגרסיבים תומכים בחמאס וחיזבאללה?
- איך מזהים תפיסות עולם פרוגריסביות בחיי היום יום, בחינוך, בצבא, במשפט בממשל.
- ועוד...

בחן את עצמך

למי מתאים הקורס?

- למי שרוצה להבין לעומק וביסודיות מה זה הפרוגרס, איך לזהות אותו וכיצד להיזהר ממנו.
- למי שרוצה לעשות תהליך של "ניקוי רעלים" לחזור ולהתבונן על המציאות בעיניים חופשיות ומוסריות באמת.
- למי שמאמין שהבין לעומק מה זה פרוגרס וחושב שאי אפשר להפתיע אותו יותר.
- למי שרוצה להנהיג שינוי בסביבה שלו ולא יודע איך לעשות את זה.
- למי שמרגיש שהעולם השתגע ואין מה לעשות עם זה יותר.
- למי שרוצה באמת ליצור עולם טוב יותר לילדים שלנו.

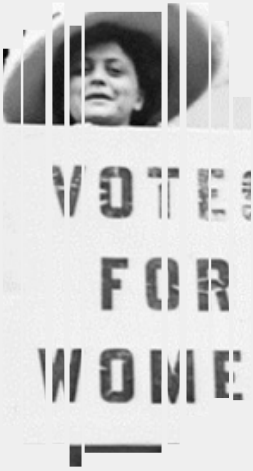

לרכישת הקורס

ראשי פרקים

1. **מבוא לתולדות הפרוגרס** - מהפכה רעיונית מהשכלה למשיחיות מוסרית
2. **המודרנה וביקורת המקרא** - קריסת האל, עליית האדם ופרשנות סובייקט
3. **הפוסטמודרניזם וריקון המשמעות** - קריסת האמת תחת פירוק האדם
4. **זהות, שורשים והמרד בשורשים -** מהציונות הרפלקסיבית לפרוגרס המצפוני
5. **הפרוגרס כדת חילונית** - כיצד הפך המוסר לאמונה חילונית טוטלית
6. **שורשי הפרוגרס בציונות** - כשהתחייה הלאומית נבנתה על יסודות חתרניים
7. **החדירה למוסדות** - השתלטות שקטה דרך שפה, חינוך ומשפט
8. **שלב ההתבססות התרבותית** – כשהפרוגרס הופך לקונצנזוס מוסדי
9. **המהפכה החוקתית** - איך בג"ץ הפך לערכאה עליונה של מוסר פרוגרסיבי
10. **פרק בונוס - אישים ודמויות משפיעות על תנועת הפרוגרס**
11. **פרק בונוס - ביאור מושגים מרכזיים**

בעת עריכת ספרון זה מצטלמים פרקים נוספים שיעלו לקורס הדיגיטלי אך אינם מופיעים כאן. הקורס יתעדכן מעת לעת וספרון זה מהווה צעד ראשון לקראת צלילה במים העמוקים של הבנת המציאות.

בנימה אישית

דבר העורכים

קורס תולדות הפרוגרס נוצר עבור חברי מועדון "היחידה" - צופיהם הנאמנים של ערוץ TOV, הלוקחים חלק בפעילויות הערוץ השונות ומסייעים לערוץ בזכות תמיכתם הכספית להתקיים כערוץ עצמאי, יהודי-לאומי, שנאמן לאמת אחת - עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל.
תוך כדי הכנת הקורס הבנו שמדובר בידע שחייב כל בר דעת במדינה שלנו לשמוע, לזהות ולהבין את ההשלכות. על כן החלטנו ליצור ספרון שהוא נגזרת תמציתו של הקורס ומחולק בחינם.
כמו כן, פתחנו את האפשרות **לרכוש את הקורס במחיר סמלי** ובכך להמשיך ולתמוך בעשייה שלנו ב TOV אקטואליה יהודית.
אם הספרון הזה הגיע לידך מבלי שנרשמת אלינו, אנחנו מברכים על כך ומזמינים אותך להכנס לקישור המצורף להרשם ולהשאר מעודכן בתכנים שלנו.

למגוון אפשרויות התמיכה בערוץ לחצו כאן
לפניות info@tov.tv או שלחו לנו הודעת וואטס ל 053-5002558
למעוניינים לתמוך ישירות לחשבון קלינקום טוב אקטואליה בע"מ בנק מזרחי סניף 430 חשבון 340146

להצטרפות למועדון היחידה לחצו כאן

לחצו כאן לרכישת הקורס "תולדות הפרוגרס"

1. מבוא לתולדות הפרוגרס:
מהפכה רעיונית מהשכלה למשיחיות מוסרית

לצפייה בפרק הראשון בקורס בחינם!

הפרק הראשון מניח את הבסיס להבנת הפרוגרס הפוסט מודרני שכבש את המערב. הפרק סוקר את השורשים הפילוסופיים וההיסטוריים של הפרוגרס, החל במהפכה הצרפתית, דרך תנועת ההשכלה ועד לעליית הקומוניזם.
ד"ר סדן מתאר את הפרוגרס כתפיסת עולם אתאיסטית דוגמטית. הפרק מציג את האופן שבו ערכים כמו שוויון וצדק הפכו לכלים של שליטה, ואת האופן שבו שפה, חינוך ותרבות נוצלו כדי לבנות תודעה חדשה.
התיאוריות הפרוגרסיביות שלכאורה אמורות לשחרר את האדם מתלות במבני כוח משעבדים הפכו אותו בשיאו של התהליך למשועבד אף יותר.

"הפרוגרס הוא אינו מהלך מוסרי, אלא מהלך
של זהות. הוא קובע מהי זהות טובה
ומהי זהות פסולה."
"לא מדובר בשינוי ערכים –
אלא בשכתוב של עצם המושג ערך."

"הפרוגרס הוא לא סתם רעיון – הוא דת בלי אלוהים. עם טקסים, עם סמלים, עם חטאים ועם גאולה."

מתוך פרק 1

2. המודרנה וביקורת המקרא:
עליית האדם, מות האל והולדת הפרשנות הדקונסטרוקטיבית

בפרק זה עוסק ד"ר סדן בתקופה שבה מתחילה האנושות להמיר את הסמכות האלוהית בסמכות אנושית – תהליך שנפרש על פני עידן ההשכלה והמודרנה. האדם תופס את מקומו של האל ומקבל את האחריות לקביעת הטוב והרע.

ביקורת המקרא מוצגת כשלב מפתח במהפכה הזו: ניסיון להסיר מהתורה את קדושתה כדי שאפשר יהיה לבחון אותה כמו כל טקסט אחר. ביקורת המקרא מערערת על הסמכות הדתית, ובכך להכשיר את ה'שיח' הפוסט מודרני פרוץ הגבולות שנועד להחליף את המטא נרטיבים (נארטיב העל) ברסיסי נרטיבים מדומיינים.

ד"ר סדן מראה כיצד לאחר מלחמות העולם – ובעיקר לאחר השואה – גם האדם מתגלה ככזה שלא יצליח לתקן את העולם,

ובעקבות זה מגיעה המהפכה השנייה שמבקשת "להרוג" את הסובייקט כדי שאפשר יהיה לבנות עולם טוב יותר.

"אם אין אמת – אין גם שקר. ואם אין שקר אי אפשר לומר שהיטלר טעה. רק שהוא פגע ברגשותינו."

מתוך פרק 3

3. הפוסטמודרניזם וריקון המשמעות :
קריסת האמת ופירוק הזהות לרסיסים

בפרק זה נבחן הפוסטמודרניזם בהשוואה למודרנה, לנאורות. הנאורות הרגה את האל והושיבה את האדם על כסאו, הפוסטמודרניזם שואף לפרק את המטא נארטיבים, יהדות למשל, שהעניקו זהות אישית ולאומית יציבה.
ד"ר סדן מדבר על הדקונסטרוקציה של ז'אק דרידה שמפרקת את המשמעות המקובלת של טקסטים מכוננים.
דרידה בין יתר הפילוסופים הפוסט מודרנים הניעו את התהליך שהפך ליחסי את האמת, המוסר, הזהות. הפוסט מודרניזם שהפך הכל לסובייקטיבי מעדיף את החוויה הפרטית, את הרגשות על פני התבונה והמדע. הזהות הפוסט מודרנית השברירית והפלואידית מפרקת את העם, החברה והמדינה.

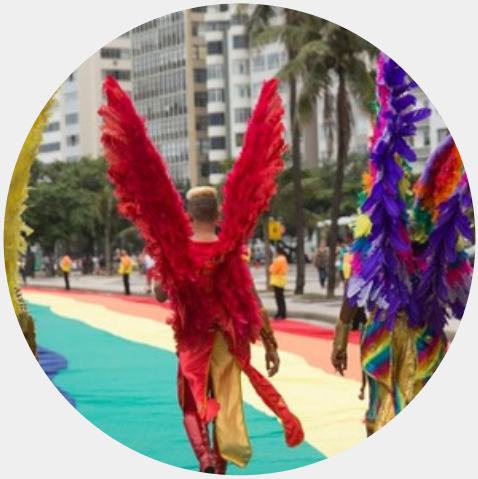

לרכישת הקורס

"הציונות ניסתה להקים עם בלי מסורת, שפה בלי קודש, ועתיד בלי שורשים – והיום היא נלחמת בעצמה."

מתוך פרק 6

4. הזהות, השורשים והמרד בהם:
מהציונות הרפלקסיבית לפרוגרס המצפוני

ד"ר טאוב תובע את המושג "המרד השפוף" – תהליך שבו השמאל הציוני עובר טרנספורמציה מערבית. טאוב מספר על דרכו האינטלקטואלית, מתנועות השמאל של נעוריו אל עבר פרידה כואבת מהרעיונות של שוויון אוניברסלי שמתכחשים לשורשיות וזהות.
טאוב טוען שהשמאל איבד את עוגניו היהודיים והלאומיים לטובת מוסר אוניברסלי מעורפל, הפועל כתחליף ריק לדת או שורשים ומזהה את שיח הזהויות כתוצאה ישירה מהתפוררות שיח השייכות. במקום קהילה וזהות – צף ומתגבש מערך רגשי של זהות ניידת, שמכירה רק בפגיעות ומדוכאות.
שיחה זו מציעה מבט ביקורתי פנימי – לא כאשמה אלא כהתעוררות – מה גרם לשמאל הציוני לאבד את המצפן ולפנות לפרוגרסיביות כתחליף מוסרי.

"בתי הספר לא מלמדים – הם מחנכים מחדש. לא לידע – אלא לתודעה מוסרית מאושרת מראש."

מתוך פרק 7

5. הפרוגרס כדת חילונית –
כיצד מוסר הפך לאמונה חילונית טוטלית מהציונות הרפלקסיבית לפרוגרס המצפוני.

בפרק זה מתאר ד"ר בן חמו את הפרוגרסיביות לא כתופעה רעיונית מודרנית, אלא כתהליך היסטורי שהחל עם התפוררות הדת הנוצרית הממסדית ועליית ההומניזם במערב. לטענתו, הערכים ההומניסטיים לא החליפו את הדת – הם פשוט עטו צורה דתית חדשה: עם עשרת הדיברות שלהם, קדושים מעונים (קורבנות), מערכת חטאים (פריווילגיות), וגאולה (שוויון מוחלט).

בן חמו מדגיש כי הפרוגרס אינו תנועה לזכויות – אלא מנגנון סמוי של שליטה, אשר קובע מי ראוי, מי טהור ומי פסול, על פי עקרונות מוסריים שאין עליהם דיון. זהו מוסר טוטלי, שאינו סובל מורכבות, ושהשיח שלו בנוי על רגשות אשם קולקטיביים ועל תחושת שליחות כמעט דתית – ללא אל.

הפרק מציע ראייה חדשה שבה הכוחות החילוניים אינם פחות דתיים – אלא פשוט החליפו את מוקדי הסמכות והמשמעות.

לרכישת הקורס

"הפוסטמודרניזם לא רק פירק את האמת – הוא הפך כל פגיעה להוכחה מוסרית."

מתוך פרק 3

6. שורשי הפרוגרס בציונות:
כשהתחייה הלאומית נבנתה על יסודות חתרניים

בפרק זה בוחן ד"ר סדן כיצד רעיונות פרוטו-פרוגרסיבים החלו לחלחל אל תוך הציונות כבר מראשיתה, מהעליה השנייה שניסתה להלביש את החזון הציוני בחליפה קומוניסטית. השמאל הציוני שנטל את ההובלה על מפעל התחייה הלאומית פעל במקביל ליצירתו של יהודי חדש חופשי ומאושר.

סדן מצביע על הסתירה הפנימית בציונות החילונית, שניסתה ליצור לאום יהודי מבלי יהדות מסורתית, ולבסס ריבונות תוך דחיית סמכותם של חכמי ישראל. כך נטמן זרע הפורענות הפרוגרסיבי שהחליף זהות יהודית אחת שנבנתה ועוצבה במשך אלפי שנים בזהות "יהודית" אחרת שהעדיפה ערכים אוניברסליים במטרה להפוך את עם ישראל לעם ככל העמים.

הפרק מציג את הציונות עצמה כאחראית חלקית לתודעה החותרת תחת עצם קיומה.

"ביקורת המקרא ביטלה את קדושת התורה – והפכה אותה לחומר גלם של תודעה חדשה."

מתוך פרק 2

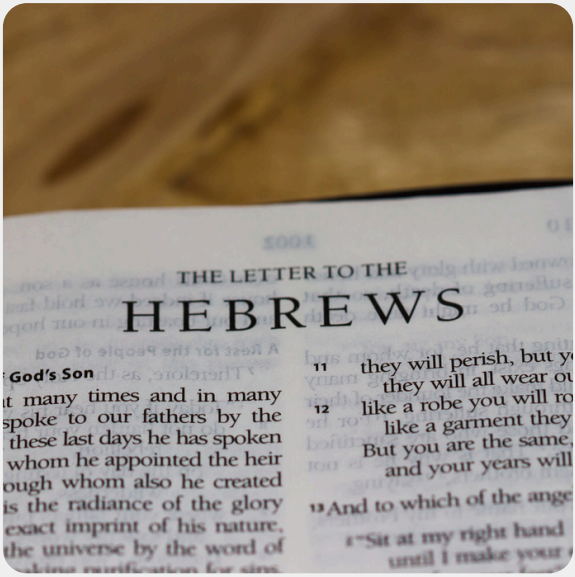

7. החדירה למוסדות:
השתלטות שקטה דרך שפה, חינוך ומשפט

בפרק זה עוסק ד"ר סדן בשלב המעשי של המהפכה הפרוגרסיבית: לא עוד רעיונות בלבד, אלא חדירה סבלנית ומתוכננת לתוך מוסדות המדינה והחברה. מדובר על שינוי תודעתי עמוק שמתרחש דרך מערכת החינוך, האקדמיה, התקשורת ובתי המשפט – שכולם מושפעים מתהליך של שינוי השפה. מונחים ומושגים כמו "שיח זהויות", "פריווילגיות" ו"דמוקרטיה מהותית" כופים את ה"ערכים" הפרוגרסיביים על מדינת ישראל.
הפורגרסיביים באמצעות השפה יצרו מוסר חדש שנועד להחליף את הזהות היהודית הקולקטיבית בזהות מגדרית פרוצת גבולות. המהפכה הפרוגרסיבית שמשנה סדרי בראשית נעשתה ללא יריה אחת.

"מחסלים התנגדות באמצעות נידוי.
לא שכנעת – ביטלת. לא הפרכת – הדחת.
ככה נראית מהפכה בלי רובים."

מתוך פרק 7

8. שלב ההתבססות התרבותית:
ההטמעה - כשהפרוגרס הופך לקונצנזוס מוסדי

פרק זה בוחן ד"ר סדן את השנים שבהן תהליכי הטמעת הפרוגרס עוברים מהשוליים של השמאל אל השמאל וממנו לכל המוסדות של מדינת ישראל. אם בפרקים הקודמים תואר שלב החדירה דרך השפה, הפרק הזה מתמקד בתהליכי ההטמעה של הפרוגרס במוסדות המדינה והפצתם לכלל החברה הישראלית. כך למשל הגאווה לאומית הוחלפה באשמה לאומית והזהות היהודית הוחלפה בשלל זהויות מגדריות חפות מכל זיקה ליהדות.

ד"ר סדן מתאר את הכוח הסמוי של השיח הפרוגרסיבי שכופה "מוסר" שמצטמצם למדכא לא מוסרי ומדוכא מוסרי. השיח הפרוגרסיבי שניכס לעצמו את הבעלות על חירות, שלום ואחווה יוצר אינספור זהויות פלואידיות ששוללות כל אפשרות של זהות קולקטיבית.

"הפלורליזם המחשבתי נמחק. מי שלא מדבר את השפה – נחשב בור. מי שחולק – נחשב מסוכן."

מתוך פרק 7

לחצו כאן לרכישת הקורס "תולדות הפרוגרס"

9. המהפכה החוקתית:
איך בג"ץ הפך לערכאה עליונה של מוסר פרוגרסיבי

בפרק זה מציג ד"ר צבי סדן את שנות ה־90 כרגע ההיסטורי שבו המהפכה הפרוגרסיבית מקבלת תוקף חוקי וממוסד. מוקד הדיון הוא חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, אשר חוקק לכאורה כצעד טכני לקראת חוקה – אך בפועל, הפך לכלי רדיקלי לשינוי תודעה ומבנה מוסרי.
אהרן ברק, אז נשיא בית המשפט העליון, ניצב בלב המהלך, וטוען כי מדובר ב"מהפכה חוקתית" – אך סדן מראה כי למעשה מדובר ב"מהפכה זהותית" במסווה משפטי. הפרק חושף כיצד מערכת המשפט, דרך בג"ץ, הפכה לגורם הקובע מה מוסרי, צודק ונכון – גם בניגוד לעמדת הרוב. הרשות השופטת הופכת לערכאה שמעל החברה, ומקדמת סט ערכים אוניברסליים־פרוגרסיביים בשם זכויות האדם, תוך דחיקת הלאומיות, הדת והמסורת.
כך מקבלת המהפכה תוקף: לא עוד תודעה בלבד, אלא מבנה שלטוני שלם – שבו החוק עצמו מדבר בשפת הפרוגרס.

אישים מרכזיים והשפעתם על התפתחות הפוסט מודרניזם והפרוגרס לפי סדר כרונולוגי

הרמב"ם (1135–1204)

פילוסוף, רופא והוגה יהודי מהבולטים בימי הביניים. ייצג את עקרון האמת המוחלטת והאחידה, שבה השפה, המוסר והעולם הפנימי נובעים כולם ממקור אחד – האל והתבונה.
מוזכר בסדרה כעמדה ההפוכה לפוסטמודרניזם – איש אמת, היררכיה ומוסר רציונלי, בניגוד לרלטיביזם המפורר את הסמכות.

ז'אן-ז'אק רוסו (1712–1778)

הוגה צרפתי מראשוני תנועת ההשכלה. טען כי האדם טוב מטבעו אך החברה מקלקלת אותו. הגותו הדגישה חירות, רגש, ופשטות מוסרית.
השפיע על המהפכה הצרפתית, ומשם על תפיסות הפרוגרס, בכך שיצר את הרעיון כי "החברה היא מדכאת", יסוד שחוזר על עצמו ברעיונות הפרוגרס.

עמנואל קאנט (1724–1804)
פילוסוף גרמני שהעמיד את האדם הרציונלי כמקור המוסר, ללא צורך בהתגלות. פיתח את עקרון האוטונומיה של התבונה.
תרם לרעיון המוסר ההומניסטי האוניברסלי, שהפך אחר כך למסד של תיאוריות זכויות האדם והליברליזם הפרוגרסיבי.

אדמונד ברק (1729–1797)
מדינאי ופילוסוף בריטי. ביקורת חריפה על המהפכה הצרפתית. דגל בכבוד למסורת, סמכות מדורגת, זהות לאומית ודתית.
מוזכר כאבי השמרנות הפוליטית המודרנית – הניגוד ההיסטורי לחשיבה הפרוגרסיבית הרדיקלית.

אוליבר ונדל הולמס (1841–1935)
שופט עליון אמריקאי. ייצג תפיסה לפיה החוק לא מבטא מוסר, אלא הוא ביטוי של כוח חברתי משתנה.
תרם לרעיון "משפט כמכשיר פוליטי", בסיס לרלטיביזם משפטי ולמשפטיזציה תרבותית – מוטיבים מובהקים בפרוגרס.

יוליוס ולהאוזן (1844–1918)
מייסד ביקורת המקרא המודרנית. טען שהתורה היא יצירה אנושית מרובת מקורות, ולא התגלות אלוהית אחת.
סימן תהליך של פירוק סמכות דתית, בסיס לחילון והגדרת הטקסט הקדוש כמרחב פרשני – חלק מהיסודות הפילוסופיים של הפוסטמודרנה.

לרכישת הקורס

אוטו קייזר (1924–2017)
תיאולוג גרמני, שהרחיב את ביקורת המקרא בקריאה ספרותית-היסטורית, תוך ביטול כל הנחות אלוקיות.
המשיך את הקו של פירוק מקראי, תרם להפרדת ערכים דתיים ממוסר אקדמי – אחת מדרכי החדירה של פרוגרס לחינוך ותרבות.

מישל פוקו (1926–1984)
הוגה פוסטמודרני צרפתי. טען שידע הוא כוח, ושכל מערכת ידע משקפת דיכוי מוסדי ולא אמת.
אחד האבות של שיח הפריווילגיות, תרבות הביטול, ומושג הדיכוי המבני.
השפעתו ניכרת בכל תשתית הזהויות המודרנית.

ז'אק דרידה (1930–2004)
אבי הדה-קונסטרוקציה. ביטל את רעיון המחבר, וקבע שאין משמעות יציבה לטקסט – רק פרשנויות.
מוזכר כמנוע מרכזי לרלטיביזם תרבותי, לשיח הזהויות ולריסוק כל סמכות טקסטואלית או היסטורית.

ריצ'רד רורטי (1931–2007)
פילוסוף אמריקאי פוסטמודרני. טען שאין אמת – רק הסכמות זמניות.
דגל בשיח כתחליף לאמת, כלומר – כל שיח חברתי מגדיר את המציאות, ולא המציאות עצמה. הנחה תודעתית עמוקה של הפרוגרס.

אהרן ברק (נולד 1936)
נשיא ביהמ"ש העליון לשעבר. הוביל את "המהפכה החוקתית" בישראל דרך חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
אחראי להחדרת ערכים פרוגרסיביים דרך מערכת המשפט, ולהפיכת מוסר אוניברסלי לקריטריון עליון מעבר לדמוקרטיה ייצוגית.

מישל פוקו (1926–1984)
הוגה פוסטמודרני צרפתי. טען שידע הוא כוח, ושכל מערכת ידע משקפת דיכוי מוסדי ולא אמת.
אחד האבות של שיח הפריווילגיות, תרבות הביטול, ומושג הדיכוי המבני.
השפעתו ניכרת בכל תשתית הזהויות המודרנית.

ז'אק דרידה (1930–2004)
אבי הדה-קונסטרוקציה. ביטל את רעיון המחבר, וקבע שאין משמעות יציבה לטקסט – רק פרשנויות.
מוזכר כמנוע מרכזי לרלטיביזם תרבותי, לשיח הזהויות ולריסוק כל סמכות טקסטואלית או היסטורית.

ריצ'רד רורטי (1931–2007)
פילוסוף אמריקאי פוסטמודרני. טען שאין אמת – רק הסכמות זמניות.
דגל בשיח כתחליף לאמת, כלומר – כל שיח חברתי מגדיר את המציאות, ולא המציאות עצמה. הנחה תודעתית עמוקה של הפרוגרס.

אהרן ברק (נולד 1936)
נשיא ביהמ"ש העליון לשעבר. הוביל את "המהפכה החוקתית" בישראל דרך חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
אחראי להחדרת ערכים פרוגרסיביים דרך מערכת המשפט, ולהפיכת מוסר אוניברסלי לקריטריון עליון מעבר לדמוקרטיה ייצוגית.

אוריאל לין (נולד 1935)
חבר כנסת שיזם את חוק כבוד האדם וחירותו. יזם טכני שהסתייג מהשימוש שנעשה בו.
מוזכר כדמות ששחררה את השער למהפכה רעיונית דרך החוק – "גם אם לא התכוון לכך".

ג'ודית באטלר (נולדה 1956)
פילוסופית אמריקאית, מהמשפיעות ביותר בשיח המגדר. טוענת שהמגדר הוא בנייה חברתית ולא זהות מהותית.
אחראית להפיכת זהות מגדרית לנתונה לבחירה ולביטוי, יסוד בפרוגרס, ובווק ובדחיית הבינאריות הקלאסית (אסור-מותר, טוב-רע וכיוב')

מימין לשמאל מלמעלה למטה:
עמנואל קאנט, ז'אן-ז'אק רוסו, הרמב"ם, יוליוס ולהאוזן, קרל מרקס, אדמונד ברק, ז'אק דרידה, מישל פוקו, אוליבר ונדל הולמס.

לחצו כאן לרכישת הקורס "תולדות הפרוגרס"

מושגים מרכזיים בתולדות הפרוגרס

1. המהפכה הצרפתית (1789)
חהלך פוליטי־חברתי חסר תקדים שסיים את שלטון המלוכה והכנסייה בצרפת, והחליף אותו בשלטון עם חילוני המבוסס על "חירות, שוויון ואחווה".
רעיונותיה הושפעו עמוקות מהשקפותיו של ז'אן־ז'אק רוסו.
למשל ביטול מעמד הכמורה וניסיון להחליף את לוח השנה ואת שמות החודשים – כסמל לניתוק מהמסורת.
רוג'ר סקראוטון (Scruton) ב־Fools, Frauds and Firebrands טוען שהמהפכה פתחה פתח לרודנויות חדשות תחת כיסוי של שוויון.

2. תנועת ההשכלה (Enlightenment)
תנועה רעיונית מהמאה ה־18 שהדגישה את התבונה, המדע, הספקנות הדתית והאינדיבידואליזם. הוגים מרכזיים: קאנט, וולטר, רוסו.
בהקשר לפרוגרס סימנה תנועת ההשכלה את המעבר מסמכות דתית לתודעה חילונית אוניברסלית – אחת מאבני הדרך של הליברליזם המוקדם והפרוגרס המאוחר.
ג'ון גריי, בספר Seven Types of Atheism, טוען כי ההשכלה יצרה אשליה של רציונליות מוסרית שאינה קיימת בטבע האדם.

3. הומניזם

גישה פילוסופית הממקמת את האדם כערך עליון – עם זכויות טבעיות, תבונה ויכולת מוסרית אוטונומית. שורשיה ברנסנס (פיקו דלה מירנדולה) דרך ההשכלה ועד ההגות המודרנית.

השפעה פרוגרסיבית: מיסוד זכויות אדם, שיח מוסרי לא-דתי. בפרוגרס, ההומניזם משמש בסיס אידיאולוגי – אך לפעמים מאומץ באופן טוטלי (כמו "דת חילונית").

לארי סידנטופ, Inventing the Individual – טוען שהרעיון של "זכויות אדם" נשען בפועל על יסודות נוצריים, ולא רק על הומניזם.

4. ליברליזם

תפיסת עולם המדגישה חופש הפרט, שוויון בפני החוק, והגבלת השלטון. מקורה בהוגים ג'ון לוק (המאה ה־17), קאנט, סטיוארט מיל.

הליברליזם הפך מהשקפה על חירות ופלורליזם לכלי של שיח זהויות ואכיפת מוסר. בהמשך "הליברליזם" הוזז הצידה על ידי גישות יחסיות יותר".

פטריק דאין, Why Liberalism Failed – טוען שהליברליזם הפך לסוכן של ניכור, בידול והתפוררות קהילתית.

5. סוציאליזם

השקפת עולם המדגישה שוויון כלכלי, קולקטיביזם ואחריות מדינתית לרווחת האזרחים. מייסדה המרכזי קרל מרקס (יחד עם אנגלס).

בהקשר לפרוגרס - הסוציאליזם שימש בסיס לתפיסות של תיקון חברתי, מאבק פרולטרי, ושוויון קבוצתי – רעיונות שחלחלו לתוך תרבות הזהויות.

הנרי האזלט, Economics in One Lesson – טוען שסוציאליזם מתעלם מהשלכות כלכליות, ומייצר עוני מערכתי בשם צדק.

לרכישת הקורס

פשיזם

אידיאולוגיה טוטליטרית, אנטי-ליברלית, שמדגישה את הכוח, הלאומיות, והכפפת הפרט למדינה ריכוזית.

הוגים ומייסדים: בניטו מוסוליני, ג'ובאני ג'נטילה.

בקורס המרצים מזהירים מפני תופעות שבהן בשם "צדק חברתי", מופעלים לחצים תרבותיים דכאניים – באופנים המזכירים שיטות טוטליטריות.

מתוך הקורס: "מי שלא דובר את השפה החדשה – יוקע לא כאדם טועה, אלא כמסוכן מוסרית."

ג'ורג' אורוול, 1984 – ספר דיסטופי על שלטון מוחלט של שפה ומחשבה, משמש כקריאת אזהרה גם מול שיח פוליטיקלי קורקט טוטאלי.

7. נאציזם

גרסה קיצונית של פשיזם, הכוללת גזענות ביולוגית, אנטישמיות, פולחן המדינה והמנהיג, ודיכוי טוטאלי של חירות הפרט.

מנהיג: אדולף היטלר.

בהקשר לפרוגרס: משמש בפרקים כדוגמה לאן עלולה להוביל חברה שבה אין אמת מוסרית אלא רק רגשות קבוצתיים – כלומר, כאשר "לא אהבתי את זה" מחליף את "זה לא מוסרי".

חנה ארנדט, The Origins of Totalitarianism – מציגה את הכשל המוסרי בשלטון מבוסס רגשות ולא עקרונות מוסריים אוניברסליים.

8. ביקורת המקרא
גישה אקדמית-מדעית לניתוח מקרא כטקסט אנושי ולא כהתגלות אלוהית.
הוגה מרכזי: יוליוס ולהאוזן.
השפעה: מהווה שלב ראשון בפירוק הסמכות הדתית והמסורתית – יסוד חשוב לעליית מחשבה חילונית ופרוגרסיבית.
מהפרקים: "ביקורת המקרא ביטלה את קדושת התורה"
ג'יימס קוגל, How to Read the Bible – מציע קריאה מורכבת שבה אפשר להכיל גם קריאה מודרנית וגם המשכיות מסורתית.

9. מודרנה
עידן רעיוני שבו האדם מוחלף באל כמרכז המוסר, והעולם נתפס במונחים רציונליים, מדעיים וחילוניים.
תקופה: המאה ה-17 עד תחילת המאה ה-20.
המודרנה היא אבן הדרך לפוסטמודרניזם – שלב שבו האדם התרומם למרכז, אך בהמשך – גם זה קרס.
צ'רלס טיילור, A Secular Age – מציג את המודרנה לא כהתפקרות, אלא כמעבר מתנאים של אמונה לתנאים של בחירה.

10. זכויות אדם
עקרונות מוסריים ואוניברסליים המגנים על כבוד וחירות הפרט.
מקור: מגילת זכויות האדם והאזרח (1789), ההכרזה האוניברסלית (1948).
בביקורת הפרוגרסיבית נטען שהזכויות הפכו לכלי רלטיביסטי, שבו הזכות נתונה לפרשנות אישית ולא מחויבת לאמת.
ג'וזף רז, Rights-Based Moralities – טוען שזכויות מנותקות מערכים עלולות לשמש ככלי דכאני חדש.

לרכישת הקורס

11. פוסטמודרניזם

זרם פילוסופי-תרבותי שמערער על קיומן של אמיתות מוחלטות, על תוקף אוניברסלי של מוסר, על קביעות זהות, ועל סמכויות מסורתיות.
הוגים מרכזיים: ז'אן פראנסואה ליוטאר, מישל פוקו, ז'אק דרידה.
הפוסטמודרניזם משמש בסיס רעיוני לדה-קונסטרוקציה, לשיח זהויות ולרלטיביזם מוסרי. השפעתו ניכרת בכל שיח "מודע דיכוי".
מתוך הקורס: "אם אין אמת – אין גם שקר", "הפוסטמודרניזם – זו התרסקות האדם".
טרי איגלטון, After Theory – טוען שהפוסטמודרניזם פשט את הרגל כי נכשל להציע חלופה קוהרנטית למוסר ולאמת.

12. דה-קונסטרוקציה

גישה פרשנית שפיתח ז'אק דרידה, לפיה כל טקסט מפרק את עצמו – אין משמעות סופית, ואין סמכות למחבר.
המנגנון הפילוסופי של דרידה נוצל מאוחר יותר כדי לפרק מוסדות (דת, מגדר, משפט), ולהציע זהויות נזילות במקום קבועות.
מארק לילה, The Reckless Mind – מזהיר מהכוח ההרסני של ביקורת חסרת גבול, שמשאירה רק ואקום מוסרי.

13. ריקון משמעות

מצב שבו מושגים מוסריים כמו "צדק", "משפחה", "אמת" או "מוסר" מאבדים תוקף ונהיים גמישים עד כדי חוסר משמעות.
תוצאה ישירה של דה-קונסטרוקציה ופוסטמודרניזם.
ריקון המשמעות בהקשר לפרוגרס מאפשר שימוש זהותי במושגים – מה ש"צודק" נגזר מזהות ולא מתוכן.
מהפרקים: "אין יותר דיון על ערכים – יש דיון על עצם הזכות לדבר".
ג'ורדן פיטרסון, 12Rules for Life – מתאר את התפוררות המשמעות כבעיה קיומית שמולידה תוהו מוסרי.

14. אובדן שפה משותפת

מצב שבו אין עוד מושגים בסיסיים משותפים לדיון, וכל מילה נטענת בפרשנות זהותית שונה.

מקור: מנותח ע"י ליוטאר (ב-"המצב הפוסטמודרני", 1979).

עיקרון פעולה בשיח הזהויות – השפה משמשת קו חיץ בין מוסרי ללא מוסרי, לא כאמצעי תקשורת.

ציטוט מהקורס: "השפה קובעת מי נחשב מוסרי", "שליטה דרך שפה – משנה תודעה".

ויקטור דייוויס הנסון, The Dying Citizen – מדגיש את תפקידה ההרסני של שפה פרוגרסיבית כחסימה לדיון פוליטי בריא.

15. שיח זהויות

מסגרת רעיונית לפיה כל פרט נבחן על פי זהותו המגדרית, הגזעית, המינית או האתנית – ולא לפי ערכים אוניברסליים.

מקורו בפוסט־קולוניאליזם ופמיניזם של גלים מאוחרים (באטלר, פוקו, hooks).

זהו למעשה ליבת השיח הפרוגרסיבי. מזהה פריווילגיות, מעמד מוסרי, ונרטיבים של דיכוי.

פרנסיס פוקויאמה, Identity: The Demand for Dignity and the Politics of Resentment – טוען כי פוליטיקת זהויות מחלישה את יסודות הדמוקרטיה הליברלית ומעצימה שנאה הדדית.

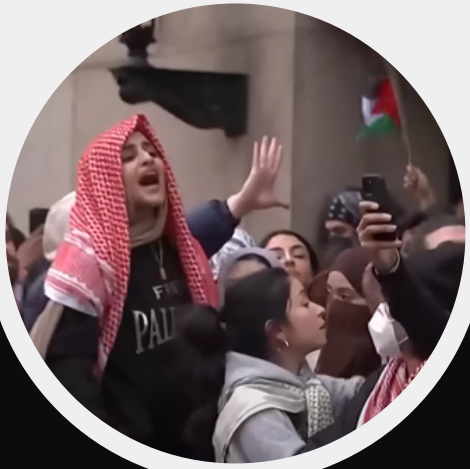

16. מגדר (Gender)

הבחנה בין זהות מינית ביולוגית (sex) לבין זהות מגדרית – שהיא תוצר של הבניה חברתית ותרבותית.

הוגה מרכזית: ג'ודית באטלר (Gender Trouble, 1990)

מושג הליבה של הפמיניזם הפוסטמודרני. מאפשר בחירה אישית במגדר, טשטוש קטגוריות מגדריות, ותפיסת זהות כמבנה גמיש.

מתוך הקורס: "החברה מלמדת אותך איך להיות גבר או אישה – לא הביולוגיה."

קארל טרומן, The Rise and Triumph of the Modern Self – טוען שמושג המגדר מערער את יסודות הזהות האנושית ויוצר כאוס מוסרי.

17. פריווילגיה (Privilege)

יתרון חברתי בלתי נראה שמוקנה לקבוצות מסוימות (למשל לבנים, גברים, סטרייטים) באופן לא שוויוני.

מקור: פרופ' פגי מקינטוש (1989) – מאמר מכונן: White Privilege: Unpacking the Invisible Knapsack

קריטריון מוסרי חדש: ככל שאתה פחות פריווילגי – אתה יותר מוסרי.

מתוך הקורס: "להכיר בפריווילגיות שלך – זו חובה מוסרית".

תומאס סואל, Discrimination and Disparities – מצביע על הבדלים שאינם נובעים מדיכוי אלא מגורמים תרבותיים, גיאוגרפיים ואישיים.

לרכישת הקורס

18. פירמידת זהויות

היררכיה מוסרית חדשה לפיה מי שחווה יותר דיכוי – קולו מוסרי יותר.
מקור: שיח ה-intersectionality של קימברלי קרנשאו (1989).
פירמידת הזהויות קובעת את "מי רשאי לדבר", "מי נחשב מוסרי", ומי לא. מוסדות אקדמיים ותקשורתיים משתמשים בפירמידה זו כחזון מוסרי.
יואב שורק בספרו "חזרה בלי תשובה" – מציג כיצד פירוק הזהות הלאומית והדתית בשם דיכוי מוביל לאובדן מוסר יציב.

19. Woke (ווק)

ערנות חברתית לעוולות מבניות כמו גזענות, סקסיזם ודיכוי – אך במובן הרדיקלי שלה, הפכה לאידיאולוגיה טוטאלית.
מקורה השיח אפרו־אמריקאי בשנות ה־60, שהתפשט לתרבות הליברלית בארה"ב מ־2010 ואילך.
הפך לשם כולל לכל מערכת הרגישויות והדרישות המוסריות הפרוגרסיביות.
דאגלאס מוריי, The Madness of Crowds – מזהיר שתרבות ה-Woke יוצרת פחד, ביטול, ורדיפה בשם "חמלה".

20. תרבות הביטול (Cancel Culture)

מנגנון ציבורי או מוסדי שמעניש כל ביטוי שנחשב פוגעני – באמצעות חרמות, הדחות או השתקה.
מקור: עלתה בשיח הציבורי החל מ־2016–2018 (מקרים מפורסמים באוניברסיטאות בארה"ב).
מבוססת על רעיון פריווילגיה וזהות – הקול השולט (או הלא מוסרי) חייב להתבטל.
ג'ונתן הייט & גרג לוקיאנוף, The Coddling of the American Mind – טוענים שתרבות הביטול מחנכת את הדור החדש לפגיעות יתר ולהימנעות מדיון.

21. דמוקרטיה מהותית

תפיסה לפיה דמוקרטיה איננה רק הכרעת רוב, אלא שמירה על "ערכים מהותיים" – כמו זכויות אדם, צדק ושוויון – גם בניגוד לרצון הרוב. מקורה אצל אהרן ברק, נשיא בית המשפט העליון לשעבר, עיגן את המושג במשפט הישראלי בשנות ה־90.

"דמוקרטיה מהותית" מאפשרת למערכת המשפט להחיל ערכים אוניברסליים פרוגרסיביים מעל לחקיקה או דעת קהל.

מתוך הקורס: "אם שופטים קובעים מה טוב ומה רע – מי צריך בחירות?"

השופטת רות גביזון, המהפכה החוקתית – בעד ונגד – טענה שהשיח המהותי מעוות את הדמוקרטיה והופך שופטים למחוקקים.

22. מהפכה חוקתית

שינוי עמוק במבנה המשפטי של מדינת ישראל, שבמסגרתו חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו מקבל מעמד עליון, כמעט חוקתי.

יוזם החוק: אוריאל לין (1992), אך אהרן ברק העניק לו פרשנות רחבה כ"מהפכה". החוק יצר תשתית משפטית שמקדשת ערכים ליברליים אוניברסליים מעל סמכויות לאומיות־מסורתיות.

השופט בדימוס משה דרורי – מזהיר מהכפפת זהות לאומית לערכים מופשטים שאינם משקפים את התרבות הישראלית.

23. משפטיזציה של התרבות

תהליך שבו סוגיות מוסר, חינוך, מדיניות ואף תרבות מוכרעות לא בשיח ציבורי אלא באמצעים משפטיים ובתי משפט.

הפך לתופעה מובהקת בישראל מאז שנות ה־90, בהשפעת ברק.

המשפט הפך לכלי לאכיפת תודעה מוסרית חדשה, גם כאשר אין עליה קונצנזוס.

יואב שורק, שופט – מציג את הפער בין שיפוט מוסרי מסורתי לבין מנגנון משפטי פוסט־לאומי.

24. ריקון סמכות
תהליך שבו מוסדות מסורתיים – דת, משפחה, מדינה – מאבדים את תוקפם כבסיס מוסרי מחייב, בשל פוסטמודרניזם או פרשנות יחסית.
מקור: מתבסס על גישותיהם של דרידה, פוקו וליוטאר.
הקשר לפרוגרס: מאפשר נזילות מוסדית - אין מחויבות למבנה, כל זהות נבחנת מחדש.
רוברט ג'ורג', In Defense of Natural Law – מציג את חשיבות המוסדות כמייצבי מוסר ושייכות.

25. שליטה דרך שפה
שינוי שיח, מינוחים והגדרות כדרך לשלוט במציאות, לעצב תודעה, ולהנדס מוסר חברתי.
מבוסס על פוקו (שפה ככוח), ועקרונות שיח הזהויות.
מנגנון מרכזי של שינוי – שליטה במושגי יסוד כמו "שלום", "כיבוש", "משפחה", "מגדר".
מהפרקים: "מי ששולט בשפה – שולט במוסר".
ג'ורג' אורוול, Politics and the English Language – מסביר כיצד שפה פוליטית מעוותת את המחשבה ומאפשרת מניפולציה.

סוף דבר?

בה בעת שאנו עוסקים בהפצת ספר זה לקהל הרחב, פרקים נוספים מצטלמים ונערמים לכלל הידע המובנה בקורס "תולדות הפרוגרס".
אנחנו בשיאו של תהליך הקצנה והתעצמות הפרוגרס ולעומתו ההתעוררות של המוני אנשים מתוך חינוך הבלהות, חזרה אל מקורות המוסר הטבעי ואל דרך החיים, ששימרה את האנושות בכלל ואת העם היהודי בפרט מזה 3400 שנה.
צפויים להצטרף לקורס, לצד הפרקים העיוניים גם פרקים מעשיים, שמתוכם ניתן יהיה לגזור, כל אחד עבור עצמו, הכוונה וכלים לשחרור מכבלי הפרוגרס בחיי היומיום וחזרה אל החירות המובנית בתוך הסדר השמור לנו מקדמת דנא.
כמו כן פרקים מרתקים עם הרב יגאל לוינשטיין, שמעניק את מעטפת החוכמה היהודית ומעלה אותנו למדרגה גבוה יותר להתבוננות בעיניים אמוניות ושיבה אל שורש היהדות המעשית.
וודאי לנו שיצטרפו פרקים נוספים לאורך הדרך, אנחנו חוקרים, מצלמים ומשדרים את ההיסטוריה של האנושות תוך כדי התהוותה. מי שירכוש את הקורס יקבל בכל פעם עדכון על פרק חדש שנוסף (ללא תוספת תשלום) מוזמנים לצעוד איתנו להרמת מסך מלאה.
גילוי נאות לסיום: כל העוסקים בהפקת הקורס מאמינים בכל לב ודעת, שככלות הכל, כעת מאז ולתמיד - ה- TOV ינצח.
יישר כח על קריאתכם עד כה!
מקווים לראותכם איתנו בקורס המלא.

לחצו כאן לרכישת הקורס "תולדות הפרוגרס"